

RAADI LOODUSPARGI

Raadi alevis asuvate Rannaste, Kingu, Nuka ja Variku maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu planeeringuvõistlus



*Rajatav linnaosa asub Raadi looduskaitseala ääres ning võistlustöö näeb ette looduslähedase parklinna rajamist puutumatu kaitseala servale. Sellest kõrvutusest on inspireeritud ka võistlustöö nimi **RAADI LOODUSPARGI**.*

Linnaehituslikuks ideeks on unarusse jäetud tühermaale tervikliku elukeskkonna loomisel tõsta esiplaanile urbanistlik mitmekesisus ning koostada loodav linnaruum eriilmelistest kvartalitest mis on seotud tervikuks läbi rohevõrgustiku.

MOTIVATSIOON

Võistlustöö programm on mahukas ning näeb ette ca 25,5 ha maa-ala lahendamist tiheasustusena mille juhtfunktsioon on mitme korteriga elamud. Lähteülesanne ei too välja konkreetsed nõutavad hoonestustihedust, kuid läbi nõuete terviklikule infrastruktuurile, töökohtadele, alal paiknevatele haridus-, kogukonna- ja rekreatsioonifunktsioonidele ning maakasutuse nõutavatele arvvaartustele – sealhulgas suur koormusindeks - tuleb arvestada uue tervikliku linnaruumi loomisega väga paljudele inimestele.

Suur-Tartu linnastu kontekstis on 25,5 ha linnakeskkonna lisandumine üpris mahukas ja võrreldav olulise osaga mõnest Tartu asumist või linnaosast. Seetõttu on vajalik tervikliku transpordi ja puhke infrastruktuuri rajamine piirkonnas ning 15-minuti linna ideest lähtuvate avalike ning esmateenuste olemasolu alal. Laiema kasutajate areaaliga asutuste - suuremad poed, valla tähtsusega tömbefunktsioonid - olemasolu ei ole primaarne. Planeeringualale on kavandatud 6-rühma lasteaed koos vajamineva õuealaga ning kaubandushoone milles võiks paikneda ca 1000 m2 pinnaga kodupood koos väiketeenuste alaga. Täiendavalt on ette nähtud ehitusvõimalused ühele ärihoonele kus võiks paikneda näiteks spordiklubi ja ruumid kogukondlike nõuete täitmiseks. Haridus, kaubandus, teenindus ja spordihooned on kavandatud planeeringuala sisenemisalale peamiste tänavate äärde. Need hooned on hästi nähtavad ja identifitseeritavad urbanistlikud maamärgid ning puhverdavad elukeskkonda teistest valla aktiivsematest osadest.





ILLUSTRATSIOON: 25,5ha ala näitlik paiknemine Tartu linnas.

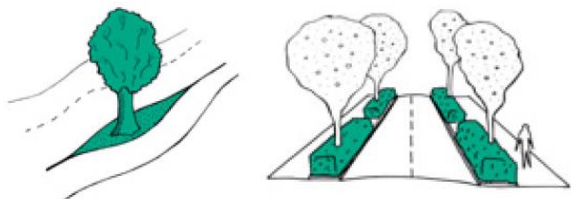


TÄNAVARUUM JA AVALIKUD PUHKEALAD

Suurt tähelepanu on pööratud inimsõbraliku tänavaruumi loomisele milles on mugav viibida jalakäijal, jalgratturil ning autojuhil. Tänavate liiklusalad on kombineeritud haljastuse, avalike puhkealade ning kohtumispunktidega mille märksõnaks on terviklikult arenev linnaruum.

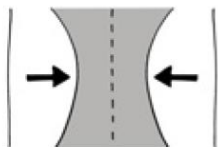
Tänavatel on pearõhk haljastusel

Olemasolev kõrghaljastus jäetakse alles ning tänavale lisatav kõrghaljastus paigutatakse esmajärjekorras liiklusalade ja parkimistsoonide vahele. Tehnokommunikatsioonide paigutus subordineeritakse haljastusele.



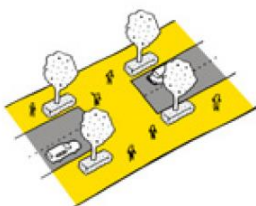
Sõidurajad ilma liigse laiuseta

Sõidurajad lahendatakse vastavalt vajaminevale sõidukiirusele, mitte abstraktsele kategoriseeringule. Säätetav ruum jääb jalakäijatele, haljastusele, rattaradadele ja parkimiskohtadele.



Turvalised jalakäijate ületusalad (segamatu jalakäijate trajektoor)

Jalakäijate teeületuskohtade sagedus on tihe ning seeläbi on jala liiklemine mugav. Ülekäigud on jalakäija eelistusega



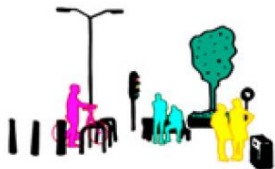
Tänavavalgustuse prioriteet on jalakäijatel

Valgus määratleb turvalisuse. Seetõttu valgustatakse lisaks sõidualadele ka kõik jalakäiguteed, ristmikud, puhkealad ning kergliiklusteed.



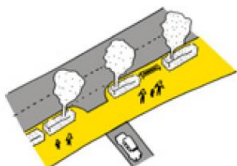
Kõik tänavaelemendid musta värvi

Tänavatel on palju vajaminevaid elemente. Luues need musta tooni anname tänavaruumile ühtsuse ning toome välja linnaruumi oma iseloomu.



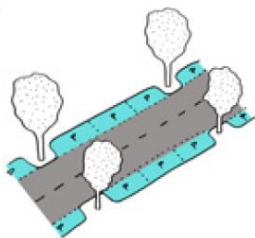
Kõnniteed on lahendatud jalakäijate prioriteediga

Rahulikuma liiklusega aladel ning kvartalite sisenemisaladel on autosõitja tunnetuslikus külalises rollis. See tagatakse jalakäijate tsooni sillutisala läbiva lahendamise.



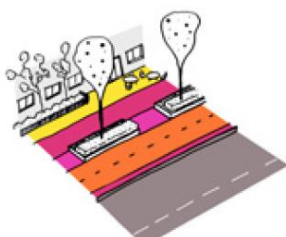
Enamik tänavaid tänavatsoonis parkimisega

Parkimiskohad (eelistatult paralleelsed) on paigutatud kõikide tänavate liiklusaladele. See loob isetoimiva liiklusrahustamise ning funktsioneerib eriti hästi suurema liikluskiiusega aladel (50 km/h... 30km/h)



Kasutame iseloomulikke tänava katendeid

Katendite erisused võimaldavad suunata sobivaid liiklemiskiiruseid ja luua vajaminev tänavakarakter mis on loodavale keskkonnale ainuomane.



Visuaalne puhtus – üleliigsuse vältimine

Vähem on parem. Tänavaelemendid saavad olla mitmefunktsioonilised – pöösastik töötab aiana; liiklusmärke saab kinnitada valgustipostidele.



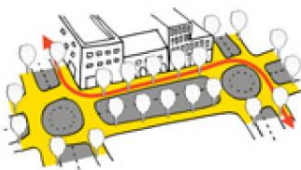
Lõik tänavaruumist omanikele

Majaomanikud saavad võimaluse kasutada, hooldada ja seeläbi hoolitseda oma tänavalõigu eest. Võimaldame hoonete ja liiklusala vahelisel alal taimekasvatust, ronitaimi ja ka sotsialiseerimisalasid millega seonduv tegelemine kasvatab sotsiaalset sidusust ning kohavaimu.



Vähimad pöörderaadiused

Sõidukite pöörderaadiused on kavandatud tehniliste nõuete kohaselt kuna avalikku tänavaruumi ei tohi raisata.



Igale liikleja ruum on tervikut arvestavalt lahendatud andes prioritseeringu jalakäijale ning jalgratturile. Kasutatakse eristuvaid katendeid ja valgustust.



Kõvakattelised kõnniteed – ühendavad kõiki inimeste kasutuses olevaid alasid ja paiknevad reeglina paralleelselt sõidualaga. Kõnniteedele on antud orgaaniline vorm ning maastikuline kulg läbimaks meeleolukalt ka puhkealasid.

Pehme kattega liiklemisrajad – terviklik võrgustik pehmekattelisi radasid loodusaladel mis võimaldab tervisesporti omaette segamatu ringina võistlusalal ning ühendusi pikemate tervisingide tegemiseks piirkonnas. Rada võimaldab vahetut kontakti looduse ja pinnasega.

Jalgrattateed ning rulliteed –jalgrattateed kulgevad tänavaruumis koos kõnniteedega ning looduslikel aladel ka omaette meeleoluka trajektooriga. Ristmike ületused on lahendatud otsese trajektooriga. Jalgrattateed on lahendatud koos iga hoone juurde kuuluva jalgratta parkimisalaga. Sellisel viisil tekib terviklik infrastruktuur jalgratta kasutamiseks igapäevase liikumisvahendina.

Võistlustöö pakub ka lahenduse kõvakatteliseks tervisingiks rulluisutajatele ja -suusatajatele võistlusala kesktsoonis.

Segaliiklusala – jagatud liiklusruum kus erinevad liiklejad on samal tasandil. Kasutatud on erinevaid sillutismaterjale ja liiklust rahustavat liigendust (parkimiskohad, kurvid, reljeefne sillutis, haljastus jms). Segaliiklusala on kasutusel vähesema liiklusega aladel ja umbteedel.

Mootorsõidukite liiklemise alad – on tüpologiseeritud järgnevalt:

- ühistransporti võimaldav tänav,
- kvartalisisene tänav,
- segaliiklusala.

Kõik mootorsõidukitele mõeldud tänavad on lahendatud väikese käänulisusega ning madalatud kiirusega ristmikuga. Sõidutee ning kõnnitee vahel on haljasriba ning parkimistsoon külalistele. See võond puhverdab jalakäijad autodest ning seeläbi saab kõnnitee lahendada ristmiku tsooni otse ületades.

Rattaringluse jaamad – alale rajatakse rattaringluse jaamad mis võimaldavad ratast omamata liigelda Tartus ning lähialadel.



ELUKESKKONNAD

Arvestades võistlusala suurust ning asjaolu, et ala soovitakse arendada komplekselt on oluline vältida linnaehituslikku monotoonsust. Seetõttu on pakutud elukeskkondade kvartaalne jaotus inimõõtmelisteks aladeks ning eristuvate hoonestustüüpide kasutamine kvartalite lahenduses.

Planeeringuala uute elanikena on lihtne ette kujutada Tartu linnast siia kolijaid. Hoolimata sellest, et tulijaid on ka mujalt, moodustab suurima osa linnaservas oleva uusarenduse elanikest linnastu sisene ümber kolija või noor pere. Elukoha muutus on normaalne rahvastikuprotsess mida põhjustavad:

- Vajadus suurema või väiksema elukoha järele
- Töö- või õppimiskoha asukoht
- Soov keskkonnavahetuseks
- Pere loomine või soov elada lähestikku

Leiame, et uuselanikele tuleb pakkuda parimat mida on Tartus elamistüüpidega praktiseeritud ning kuna ala on mahukas on võimalik luua valik elustiilitüpoloogiaid mille hulgast omale sobilik leida.



UUS KARLOVA

Kolmekorruseliste ühe trepikojaga kortermajade kinnistud. Märksõnadeks on väike oma maja hoov. Pool privaatne õueala tunne ning individuaalsete kuuride tüpologia kasutamine. Oma kuur (ideaalolukorras isikliku parkimiskoha kõrval) loob võimaluse mugavaks jalgratta, mopeedi, käru, jahipidamisvahendite, suuskade, aiasaaduste vms hoidmiseks otse kontaktvööndis tänavatasapinnaga. Koos pool privaatsete aiandusaladega kinnistul ja grillinurgaga moodustab see idüllilähedase urbanistliku elukeskkonna.

Liikluslahenduse osas on Uus Karlova lahend lähtuv kodutänav ideaalst kus suuremast tänavast hargneb segaliikluse ideega lahendatud tupiktänav mille parklakohad on pöimitud haljastusega ning hoonestusega.

Uus Karlova hooned on kahte tüüpi kinnistu lahendusega – (1.) parkla blokeeritud kuuriga; (2.) parkla blokeeritud hoonega

UUS KARLOVA hoonetüübi iseloomulikud näitajad

Paigutus:	grupeeritud pool privaatsete väikeste hoovialade kaupa.
Ehitisealune pind:	180 m ²
Trepikodade arv hoones:	1
Korruste arv	3
Korterite arv hoones	4...5 tk
Autoparkimise kontsept hoonestusega	lahtine, mikroubanistlik – pöimitud segaliiklusala ning
Jalgratate parkimise kontsept kasutuseks hoidikud/varikatused	primaarselt isiklikes kuurides, täienduseks lühiajaliseks



ASTMELISE ÜLESEHITUSEGA ELAMUD

Astmikku jäljendavate elamublokkide paigutus paralleelne ligipääsutänavaga ning hoonete ning tänava vaheline ala on lahendatud liigendatud segaliiklusalana kus paiknevad erinevate sillutistüüpidega lahendatud parkimiskohad, prügimajad ning jõuliselt parklat liigendav haljastus. Kvartalisisene õueala – park on seeläbi vaba parkimiskoormusest ja reserveeritud vaikselt ühiseks puhkealaks. Hoonestus ja parklad on liigendatud vältimaks sirgjooni ja monotoonsust.

Hoone on lahendatud trepikodade põhimõttel. Hoonemahtude omavaheline liigendamine võimaldab vaheldusrikkamat päikesevalguse ligipääsu hoonetele ning vaateid hoonest ja rõdudelt. Liigendus ja nurgelisus loob miljöörikkaid tsoone hoonete rõdudel olevatele

välialadele. Kvartalis on vähesel määral tsoone õuetegevuseks – peenramaad hobiaiaanduseks ning tarvikute hoidmiseks.

ASTMELISE hoonetüübi iseloomulikud näitajad

Paigutus: ketilõikudena	kvartaalne, grupeeritud orgaanilise paigutusega
Ehitisealune pind:	1040 m ²
Trepikodade arv hoones:	3...5
Korruste arv	2...4
Korterite arv hoones	30 tk
Autoparkimise kontsept ees	lahtine, mikrourbanistlik – pöimitud segaliiklusalaga hoone ees
Jalgrataste parkimise kontsept hoidikud/varikatused tänavafrendis	ehituslikes hoidlates, täienduseks lühiajaliseks kasutuseks



MODERNISTLIKUD GALERII TÜÜPI KORTERMAJAD

Galerii tüüpi kortermajade lahendust iseloomustab kogu hoonet palistav galerii-rõdu ning asetus loodusliku ja poolloodusliku rohevõrgustiku vahel. Planeeringuga loodud läbiv rohevöönd seob Raadi looduskaitseala puutumatu flora ja fauna loodavasse linnaruumi, läbides põimikuna kogu planeeringuala. Galerii tüüpi hooned paiknevad pärlikeena rohepõimikus ning rohevöönd on organiseeritud nende ümber: hoonete ees paiknevad kergliiklusteed ning organiseeritud puhke ja kohtumisalad; hoonete taga on vastandina looduslähedane metsavöönd mis ühtib Raadi looduskaitsealaga. Metsavööndisse on kavandarud jalutusrada mis võimaldab emotsionaalset jalutus- või jooksuringi ning ühendusi laiema metsaradade areaaliga. Tagamaks rohevööndite toimivus ja puutumatus oldefunktsioonidest, on parkimine

lahendatud kontsentreerituna hoonealuses tsoonis. Seeläbi on kotermaja esimene korrus tõstetud poole korruse võrra maapinnast üles ning tagab eraldatud puhkeruumi elanikele ka esimese korruse rõdul.

GALERII hoonetüübi iseloomulikud näitajad

Paigutus:	vabaplaneering, lineaarne kogu ala läbiv põimik
Ehitisealune pind:	994 m ² (koos rõdudega; ilma rõdudeta EAP 717m ²)
Trepikodade arv hoones:	2
Korruste arv	4
Korterite arv hoones	22 tk
Autoparkimise kontsept	hoonealuses tsoonis, ½ korrust maa all, välisõhule avatud
Jalgrataste parkimise kontsept hoidikud/varikatused tänavafrendis	ehituslikes hoidlates, täienduseks lühiajaliseks kasutuseks



RAADIRAJA MAJAD

Raadiraja tänava äärne kvartal hoonestatakse kahe trepikojaga kortermajadega mille parkimine on lahendatud hoone alusel alal. Hoonetele on perimetraalne rõdu vöönd korrusel mis läbi on tagatud hea privaatsete alade eraldus avalikust ruumist. Raadiraja majade tagahoovides on ette nähtud sotsiaalse linnaaianduse territooriumid.

RAADIRAJA hoonetüübi iseloomulikud näitajad

Paigutus:	vabaplaneering,
Ehitisealune pind:	994 m ² (koos rõdudega; ilma rõdudeta EAP 717m ²)
Trepikodade arv hoones:	2
Korruste arv	4

Korterite arv hoones	22 tk
Autoparkimise kontsept	hoonealuses tsoonis, ½ korrust maa all, välisõhule avatud
Jalgrataste parkimise kontsept hoidikud/varikatused tänavafrendis	ehituslikes hoidlates, täienduseks lühiajaliseks kasutuseks



KONVENTSIONAALSED RIDAMAJAD

Konventsionaalsed ridamajad on orienteeritud põhjapoolse tupiktee äärde tagaaiaga päikses poolsesse lõuna külge. Hooned võimaldavad klassikalist ridamaja elustiili mida iseloomustab pool avalik eestänav, mida kõik kuus boksiomanikku jagavad ning tsooneeritud päikseline tagaaed kuhu autoga ei pääse.

KONVENTSIONAALSE RIDAMAJA hoonetüübi iseloomulikud näitajad

Paigutus:	nihutusega lineaarne
Ehitisealune pind:	1 tk - 95 m ²
Trepikodade arv hoones:	-
Korruste arv	2
Korterite arv hoones	1 tk, 6 boksi grupeerituna
Autoparkimise kontsept	individuaalne – põimitud segaliiklusalaga hoone ukse ees
Jalgrataste parkimise kontsept	hoone ukse ees varju all



ÜHE PERE ELAMUD

Ühe pere elamute piirkond on puhverdatud teistest arendusaladest haljasribaga ning seeläbi moodutub peidetud iseloomuga rahulik ala suurematele peredele. Tänav on lahendatud segaliiklusalana. Sõidualal on kurviline trajektoor rahustamiseks liiklust. Eramutele on kehtestatud mõistlikud hoonestusreeglid mis tagavad rahuliku ning ühtse linnaehitusliku tänavaruumi.

ÜHE PERE ELAMUTE hoonetüübi iseloomulikud näitajad

Hoonestusalal paigutus vaba, esifassaad tänavaga paralleelne. Katuse kalle 0-30 kraadi. Tänavapoolne fassaad peab olema ortogonaalne. Piire horisontaalsetest puitlattidest max h 1.2m.

Ehitisealune pind:	120...250m ²
Trepikodade arv hoones:	-
Korruste arv	2
Korterite arv hoones	1 tk
Autoparkimise kontsept	individuaalne – kinnistul
Jalgratate parkimise kontsept	individuaalne – kinnistul



VAIP RIDAMAJAD

Privaatse patioiga ühe pere elamud mis on ketilaadselt ühendatud orgaaniliselt pehmeoeliseks hoonestuseks. Hoonestusblokid on paigutatud ühise umbtänava põhimõttel, kus eesaed on linnaelanike jaoks avalik ning rahuliku avaliku tagapargi ning hoone vahel on võõraste pilkude eest looritatud isiklik väliala – patio. Isiklik patio moodustub L-tähe kujulisest hoonemahust ning sinna avanevad kõik hoone avalikud ruumid: köök, elutuba, saunablokk jms. Hästi läbimõeldud lahendus võimaldab elanikele mugavat kontaktsooni tänava-autoparkimisega ning privaatset kodu koos puhverdavate välisaladega.

VAIP-RIDAMAJA hoonetüübi iseloomulikud näitajad

Paigutus:	orgaaniline kett/vaipmaja koos varjatud patioiga
Ehitisealune pind:	130 m ² – 1 tk
Trepikodade arv hoones:	-
Korruste arv	2
Korterite arv hoones	1
Autoparkimise kontsept ees	mikrourbanistlik – põimitud segaliiklusalaga hoone ukse
Jalgratate parkimise kontsept	hoone ukse ees varju all



ELANIKE HOBIAIANDUS - LINNAAIANDUS

Hoonete aedadesse on lahendatud elanike hobiaianduse alad koos kasvuhoonetega. See võimaldab tegeleda puhta toidukraami kasvatamisega või iluaiandusega. Täiendavalt on mõeldud aiandustarvete hoidmise kuuridega ning kastmisveega. Hobiaiandus on kasvav elustiili osa mis vähendab stressi ning vajadust leida toiduaineid või tegevust autosõidu abil.





KUURID

Planeeringus on Uus Karlova tüüpi hoonesetuses kasutatud parkimisalade puhverdamist elamualadest kuuridega. Kuurid moodustavad mugava abipinna elanikele hobivarustuse hoidmiseks ning asetsevad isikliku parkimiskoha juures.

HOONETE VIIMISTLUSKONTSEPTSIONIST

Hoonete fassaadikäsitlus jaguneb kogu alal kvartalite vahel. Eesmärgiks on pakkuda ajatu ning kestev viimistluslahendus mis toob linnalise elegantsi rahulikku parklinna.

Astmeliste kortermajade viimistluses kasutatakse fassaaditellise ning sooja puidu kombinatsiooni



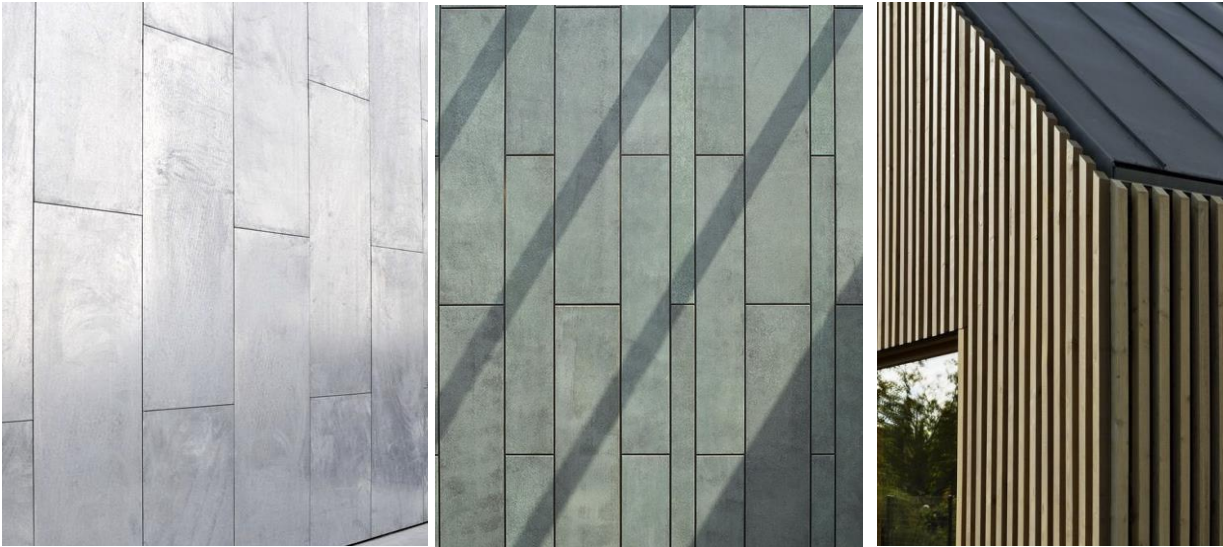
Vaipmajade viimistluses kasutatakse heledat fassaaditulist koos satiinse metallpinnaga



Modernistlikud galeriimajad ning Raadiraja majad on viimistletud naturaalse iseloomuga puitvoodri ning tumeda metalliga. Fassaadi viimistluseks kasutatakse termotöödeldud puitu mis töödeldakse vastavalt tuleohutuse nõuetele. Rõdupiirded on klaasist.



Uus Karlova hoonestustüübi viimistlusena kasutatakse toonitud puitvoodrit või naturaalselt patineeruvat metallkatet kombinatsioonis metallpiirete ja plekkkatusega.



Hoonete soklid on hästi hooldatavast betoonist ning hoonete rõdude ja terrasside pinnad kaetakse termotöödeldud puiduga

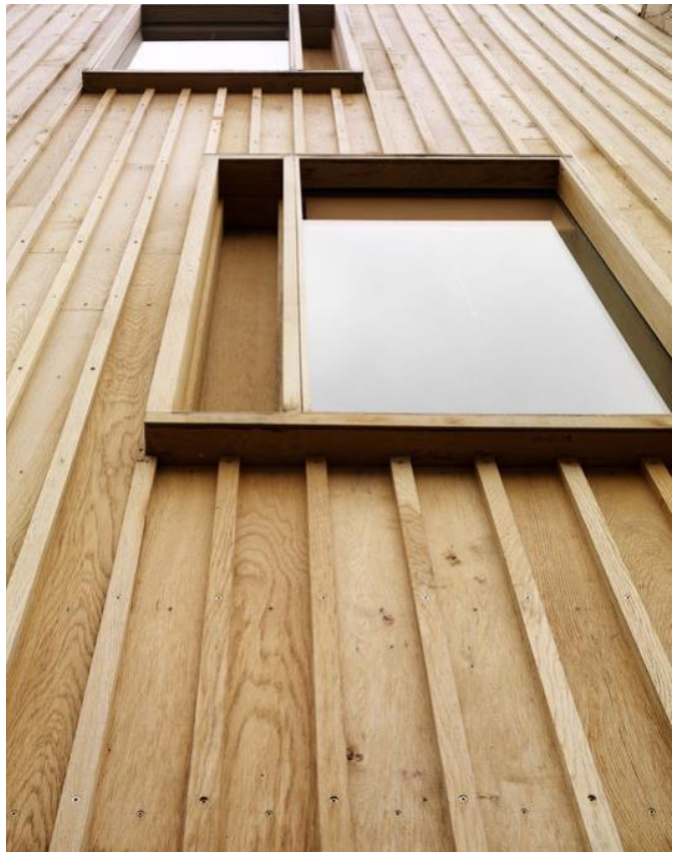
HOONETE TARINDUSEST

Hoonete tarindus valitakse lähtuvalt tehnilis-majanduslikust aspektist. Arvesse võetakse ka materjalide süsiniku jalajälg ja eelistatakse kohalikke ehitusviise ning kiirelt taastavaid ehitusmaterjale. Näeme ette järgnevaid võimalikke läbiproovitud tarindusi:

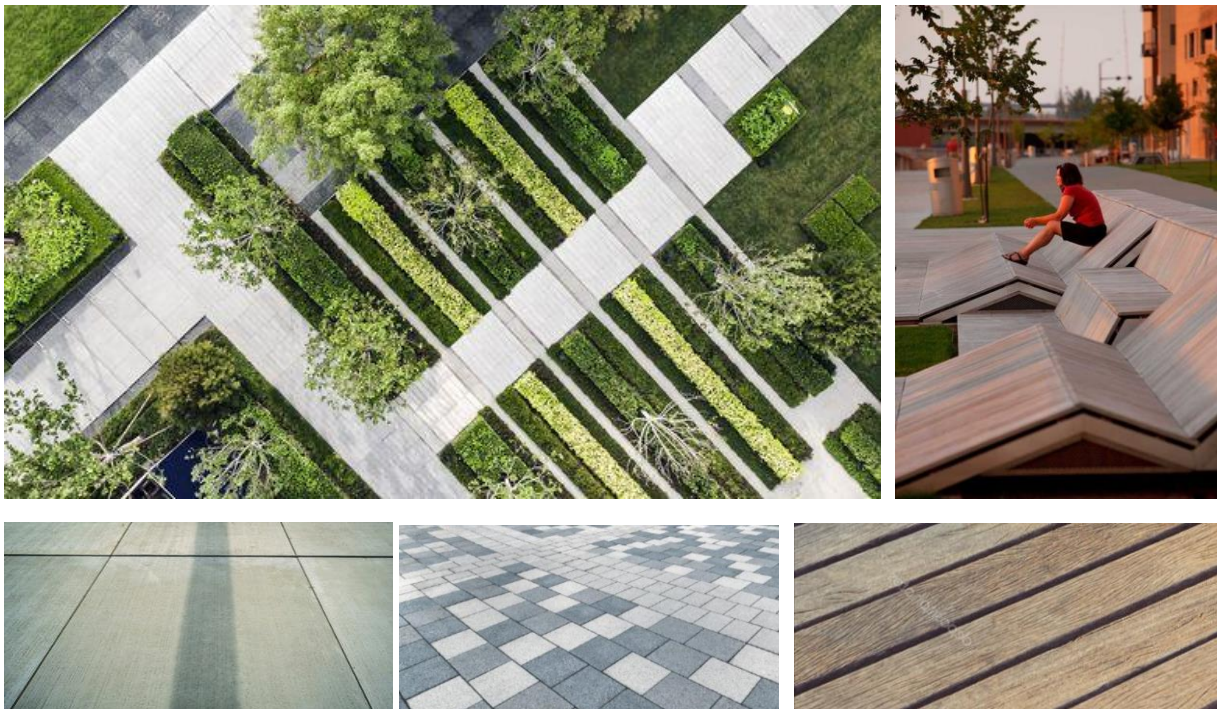
- Monteeritavad tehaselased kolmekihilised raudbetoonpaneelid koos õõnespaneelidest vahelagedega
- Raketisblokk kandeseinad koos RB või ristkiht puit paneelidest vahelagedega
- Puitsõrestik monteeritav tehasemaja
- Ristkiht puidu maksimaalsel kasutusel põhinev tarindus

Hoonete alune parkimisala rajatakse kohtvalu või monteeritava raudbetoon tarindusena.

Tehaselised paneelid on peamiselt kolmekihilised. Hoone puitvoodri tsoonis on kavandatud kahekihilised SW paneelid mille voodri osa tarindatakse objektil. Juhul kui elemenditehas saab toota puitvoodriga paneele võib kaaluda ka lõppviimistletud paneelide tarnet.



Sillutistest on urbanistlikel aladel kasutuses erinevad kõvakattelised kivi-, betoon- või asfaltbetoonkatted. mis on kombineeritud puitpindade ning funktsionaalse haljastusega. Loodus- ning puhkealadel kasutatakse ka sõelmekatteid ning koorepuru alasid.



MAASTIKUARHITEKTUURNE TSONEERING JA JALGTEEDE VÕRGUSTIK

Võistlustöö ala struktuuriline tzoneering kujunes välja ümbritseva maastiku, uue asumi ehitusel välja kujunevate käiguteede ning maa-alale kavandatavate funktsioonide analüüsi tulemusel. Hoonestust ümbritsevale maastikule kavandati erinevaid tegevusi pakkuvaid alasid ja seda toetavat inventari/väikevorme. Võistlustöös on elamute lähipuhkealadena kavandatud mängu- ja tegevusalasid, mitmekesiselt haljastatud haljakuid, kogukonnaaedu, toidumetsi ning jalg- ja jalgrattateede võrgustikuga seotud kohtumispaiku. Arvestatud on ideaalse elukoha kaugusega lähipuhkealast, mis on kuni ca 300 meetrit (ligikaudu 5 minuti tee jalgsi). Lähipuhkeala soovituslik pindala on minimaalselt 40 m² elaniku kohta, mis võistlustöös on täidetud. Lähtutud on sellest, et kui rohkem kui 66% elanikest elab piisava pindalaga lähipuhkealale lähemal kui 300 m, saab puhkeotstarbelist võrgustikku lugeda hästi toimivaks.

Haljastuse ülesandeks rohealadel on jahutada palava ilmaga temperatuuri ja suurendada õhuniiskust, leevendada tuuli, samuti pakkuda mitmekesise elupaigastruktuuriga alasid ja aidata sadevetel maapinda imbumist aeglustada. Haljastuse läbimõeldud kavandamine aitab paremini hakkama saada kliimamuutuse poolt põhjustatud (ekstreemsete) ilmastikuolude – kuumalainete ja valingvihmade – negatiivsete mõjudega. Võistlusala haljastuse peamine ülesanne on anda avatud aladele (sillutatud platsid ja muruväljakud ja ümbritsevad teed) ja kavandatud hoonetele tasakaalu.

Maa-ala kasutuses nähti ette erinevaid stsenaariumeid ja jäeti võimalusi rohealade kvaliteeti väärtustavate sündmuste korraldamiseks. Võistlustöö lahenduse puhul analüüsiti tekkivaid jalakäigusuundi ning jalgteede võrgustik planeeriti sujuvalt ja loogiliselt erinevate tegevustega platside ühendamiseks. Lisaks jalg- ja jalgrattateedele tekitati võistlusalale tervisespordiringid.



MAASTIKUARHITEKTUURSED ROHELISED TELJED

Planeeringuga on kavandatud tiheda struktuuriga roheline aedlinn, kus lisaks korter-, rida- ja väikeelamutele on kavandatud rohkelt haljasalaid ja neid ühendav jalgteede võrgustik. Planeeringuala rohealad on kavandatud võrgustiku põhimõttel. Rohealadele kavandati rohevööndiga ümbritsetud jalg- ja jalgrattateed (rohelised teljed), mis seovad planeeringuala edela pool paikneva Raadi Looduskaitsealaga. Raadi looduskaitsealal liikumise võimaldamine ja kergliiklusteedega sidumine korraldatakse koostöös kaitseala valitsejaga vastavalt kaitseala tingimustele.

MAASTIKE TÜPOLOOGIAD

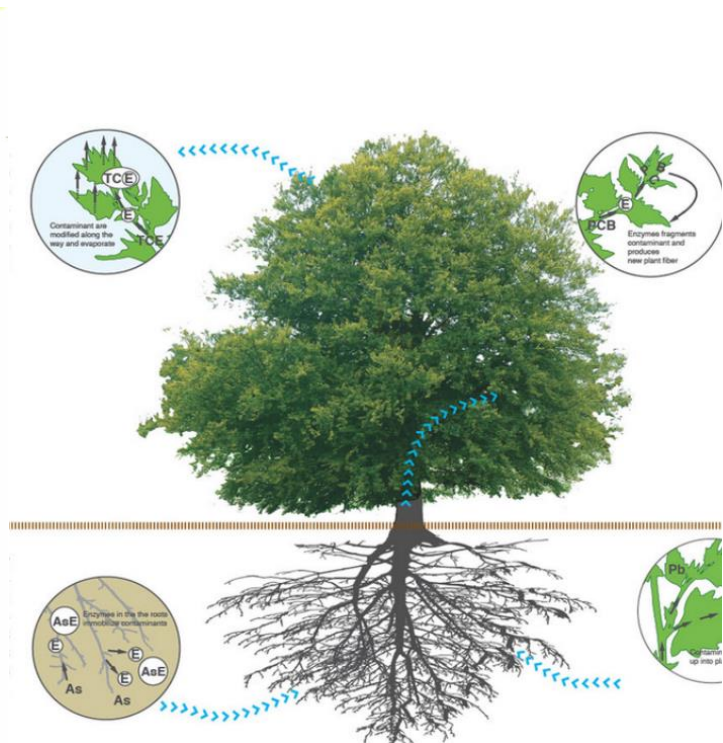
OLEMASOLEV ÄRI-TOOTMISALA: RAJATAV PUHVERHALJASTUS/ FÜTOMELIORATSIOON

MÄRKSONAD: PINNAST PUHASTAVATE TAIMELIIKIDE KASUTUS, PUHVERHALJASTUSE RAJAMINE.

Olemasoleva äri-tootmisala ja sellest põhja pool paikneva tootmismaa krundil tuleb rajada ja säilitada maksimaalselt haljastust. Võistlustöö näeb ette rindelise haljastuse loomist, mis toimib puhverhaljastusena ja loob ka meeldivamad töötingimused tootmishoones töötavate inimeste jaoks. Parklad on ette nähtud haljastusega liigendada, et pakkuda päikese eest varju ja jahutada (sh laoplatside serva-aladel, tehnika hoiuplatidel jm) ümbritsevaid sillutatud alasid. Puhverhaljastus toimib ka sademevee imbumise aeglustamisel, kaitseb ümbruskonda tootmisala keskkonnamõjude eest.

Tootmisalal ja selle läbiümbruses paikneva korterelamu krundil tuleb uushaljastuse rajamisel kasutada fütomelioratsiooni põhimõtteid – kus keskkonnaseisundit tervendatakse läbi taimede kasvatamise ning antud asukohas taimestuse rajamisega vähendatakse maapinnareostust. Hiljutiste teadusuuringute valguses on avastanud, et kuna puude juured tungivad sügavamale maapinda, saab puude abil parandada sügavamat saastumist ning vältida mürgiste metallide sattumist toiduahelasse.

Teatud taimedel on omadus juurte kaudu ümbritsevas pinnases saasteaineid endasse võtta, lagundada või talletada. Uushaljastuse liikide valikul lähtuda liikidest, mis antud reostust parimal võimalikul viisil vähendaks: puuliikidest näiteks harilik mänd, must mänd, valge mänd, keermänd, kanada kuusk, sanglepp, harilik vaher, arukask, väikeselehine jalakas, kõrrelistest: aruheina liigid ja sordid, lamba-aruhein, hiidhirss, vilthirss, kamm-soohein, päideroog jt.



LASTEIAIA MÄNGUALAD

MÄRKSÕNAD: KOLAHOOV, TUNNETUSRAJAD, RINDELINE HALJASTUS, LOODUSLÄHEDASED LAHENDUSED MÄNGUVÄLJAKU INVENTARI VALIKUL, PUTUKAHOTELLID JA LOODUSHARIDUS, TAIMESKASTID, SÖÖDAVATE VILJADEGA PUUD JA PÕÕSAD

Lasteaia hoovialale kavandatakse lisaks tavapärasele looduslähedase kujundusega mänguväljakuinventarile üks korralik kolahoov. Kolahoov koos kuuriga on kavandatud lastele vabas õhus meisterdamiseks ja ehitamiseks. Kolahoov pakub lastele võimalust oma tegemistega tagasi õue kolida, seal omapäi ehitada, lammutada, ronida, mängida ja suhelda. Kolahoovi näol on tegemist mängualaga,

mis on loodud põhimõttel, et lastel on hea, arendav ja huvitav tegutseda autonoomselt kõiksugu kola, lauajuppide, torude ja muude ehitusjääkide, samuti kivide, kaigaste, aga ka lihtsalt liiva, savi ja veega. Kolahoovide kontseptsioon, tähendab lihtsustatult kolme asja: 1) kolahoovis peab olema lompe, künkaid, rohelist ning võimalikult vähe asfaldi ja betooni; 2) põhilisteks komponentideks sobivad köied, torud, tellised, puitmaterjal, haamid ja naelad, et lapsed saaksid ise kiikesid, puuonne, kindlusi jne ehitada; 3) alal peab olema üks keskne varjualune, kuhu vihma korral peituda ja kus koosolekuid pidada. Looduslik õuemänguruum võimaldab tänu selle mitmekülgsele kokkupuudet looduslike elementide ja pinnavormidega.

Alale kavandatakse täiendavalt tunnetusradasid ja loodusõppe suunitlusega inventari (sildid taimenimedega, putukahotellid jm). Tunnetusrajad toetavad aktiivõppemeetodeid, kus lapsed saavad kas pimesi või avatud silmadega paljajalu tunnetada erinevaid aistinguid.

Haljastatud aias saavad lapsed kasvatada istutuskastides ürte ja muud hooajalist. Samuti võib lasteaia aeda kavandada söödavate viljadega puid ja pöösaid.

Mänguväljaku inventari valikul lähtuda loodislähedastest lahendustest.

Lasteaia territoorium on piirdeaiaga ümbritsetud. Mõelda tuleb, et lasteaed oleks ümbritsevatelt elamualadelt mugavalt ja sujuvalt juurdepääsetav, mistõttu on käiguteed lasteaia territooriumile kavandatud igast suunast.



KAPONIIRIDEGA ARVESTAVAD MÄNGUALAD NÕLVADEL JA ISTUMISVÕIMALUSED

Üheks Raadil paikneva võistlusala identiteedikandjaks on alal paiknevad kaponiirid. Lauskjal maal on inimese poolt loodud reljeef ruumiliseks väärtuseks mis mitmekesistab linnaruumi ning loog erineva ruumilise iseloomuga paiku elukeskkonnas. Teede ja rohealade paigutusel on kaponiire ette nähtud

säilitada ja maastikukujunduses ära kasutada. Osaliselt on neid integreeritud mänguväljaku osana. Kaponiiridele saab kavandada nõlvadega seonduvaid mänguväljakulahendusi (liumäed, turnimisrajad jne). Osaliselt saab kaponiire ära kasutada ja selle vormi esile tuua puitplatvormide ja mitmekesise haljastusega.



SADEMEVEEMÄRGALAD

MÄRKŠÖNAD: SÄÄSTLIKUD SADEMEVEELAHENDUSED

Tegemist on osaliselt liigniiske alaga. Läbivalt üle kogu ala on kavandatud säästlikke sademeveelahendusi - vihmaveepenraid. Linnapiirkondade kuivendamine ning ekspluatatsioonis sadevee utiliseerimine hoonete katustelt ja pindadelt on suure keskkonnamõjuga tegevus. Soovime vältida keskkonnakulu mis seondub vee transpordiga mujale ja seetõttu kasutame sadevee nutikate maastikuarhitektuursete võtetega koha peal. Haljastusega kombineeritud vihmaveepenrad on projekteeritud valingvihmadega toimetulekuks, sadevee imbumise võimaldamiseks ja sademeveetorustikku jõudmise viivitamiseks. Täpsemad vihmaveepenarde asukohad vajavad täpsustamist ala vertikaalplaneerimise käigus ning võimalusel tuleb kavandada väiksemaid haljastusega kombineeritud vihmaveepenraid läbivalt kogu alale teedelt ja katenditelt vihmavee imbumise aeglustamiseks teede servadesse ja madalamatesse lohkudesse.



KOGUKONNAPLATS JA UISUVÄLJAK

Võistlusalale naabruses paikneb olemasolev angaar, mis toimib omamoodi maamärgina. Säilinud omanäolist industriaalpärandit on võistlustöös väärtustatud. Ala ajaloolise identiteedi tugevdamiseks saab sellest kujundada kogukonnakeskuse hoone. Ala arendustegevusel tuleb eelistada säästlikke lahendusi ning olemasolevat hoonestust ja industriaal-alale iseloomulikke elemente maksimaalselt säilitada. Mõnel juhul võib ka antud hetkel otseselt väheväärtuslike hoonete kasutusotstarbel ja ümberehituse lahendustel olla tähtsus maa-ala samm-sammulisel ümberkujunemisel kvaliteetseks avalikuks ruumiks, mis loob piirkonna omapära ja käivitab alade taaselustamise (näited: Telliskivi kvartal, Kopli liinid, Ülemiste kvartali ajaloolise hoonestuse säilitamine jne).

Olemasoleva angaari esisele alale on ette nähtud väike kammerlik haljastusega liigendatud plats, kuhu on võimalus paigutada vabaõhulava koos jaanituleplatsi ja lastemänguväljaku inventariga. Platsil võib organiseerida kontserte ja seminare ning turge, samuti võib alale kavandada hooajalist inventari ja võimalusi nt pop up kohvikute, turuinventari jne paigutamiseks.

Talvel saab alale kujundada alale uisuväljaku. Suveperioodil on alal avatud muruplats ja sillutatud ala, talveks saab platsile rajada uisuväljaku koos teenindava inventariga.



KAITSEALUSTE LIIKIDE JA RAADI LOODUSKAITSEALAGA ARVESTAMINE

Võistluslal on suuremalt jaolt arvestatud III kaitsekategooria taimeliikide leiukohtade paiknemisega. Kui tegemist oli tervikliku linnaruumiliselt põhjendatud uue planeeringulahendusega, siis osaliselt kaitsealuste liikide leiukohtadega võistluslal ei arvestatud.

Alal tuleb edasise planeerimise käigus viia läbi täpsemad loodusuringud, et inventeerida kaitsealuste liikide täpsed leiukohad. III kaitsekategooria liigi leiukoha ala tuleb säilitada või asustada ümber Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras. Loodushariduslikel ja puhkeotstarbelistel eesmärkidel on võistlusala jalgteedevõrgustik seotud Raadi looduskaitseala teeradadega. Jalgradade sidumine on võimalik vaid kaitseala valitseja nõusolekul.

Kuna uusasum planeeritakse Raadi looduskaitsealaga piirnevalt, tuleb edasise detailplaneerimise käigus hinnata mõjusid kaitsealale. Detailplaneeringu lahendus võib mõjutada Raadi looduskaitseala serva-ala. Kui vaadata, et looduskaitsealaga vahetult piirnevale, suhteliselt kitsale, suure täisehitusprotsendiga alale, tuleb suuremahuline ehitus, siis on oht, et ehitustegevuse ajal laieneb ehitustegevuse mõju ka naaberkiinnistule: nt tuulega ehitusprügi kandumine naaberalale, materjalide ladustamine, ajutised teed, ehitusmasinate liikumine jne. Leevendava meetmena tuleb kaitsta territooriumit ehitusaegsete mõjude eest (rajada kaitsepiire, kust edasi pole ehituse ajal ehitusmaterjalide ladustamine, ehitusmasinate liikumine, ajutiste teede ja platside rajamine lubatud). Kokkuvõttes on võistlusala looduskaitseala poolsesse osasse soovitatav rajada ala eraldav haljasriba ja territooriumi heakorrastamisel pöörata erilist tähelepanu jäätmete kogumisele alal.



Kogu võistlusala haljastuslahendustes kavandada looduslähedast haljastust. Uute rohealade edasisel arendamisel tuleks arvestada seda, et haljasala ei ole ainult lage muruga plats, vaid see peaks olema mitmerindelise haljastusega, kus kasvavad erinevad lilled, puud ja põõsad, pakkudes elupaiku väikeloomadele, lindudele ja putukatele ning mitmekesistades ühtlasi haljasalade esteetilist

väljanägemist ning atraktiivsust kasutajate jaoks. Edasiste haljastusprojektide koostamisel on soovitatav kaasata bioloog, kes selgitab välja, millise elustikurühma jaoks ja kuidas rohealasid vaja atraktiivsemaks muuta ning kuidas olemasolevaid elupaiku omavahel siduda. Haljastuslahendustel tuleb kombineerida looduslähedasi säästlikke lahendusi, mis tõstaks ala elurikkust. Olemasolevaid looduslikke puu- ja põõsagruppe tuleb säilitada terviklike massiividena, vältida nende killustamist uusehitiste või neid teenindavate aladega. Arvestada reljeefi ja loodusliku haljastuse säilitamisega (nt põõsastikud, loodusliku alustaimestikuga alad), mis võivad olla pesitsus/varjupaigaks paljudele liikidele. Elustiku seisukohast on oluline ka see, et alal säilitatakse elustikupuid. Istutada juurde põõsaid, mis oma viljadega pakuvad toitu lindudele ja/või õitega nektarit putukatele. Põõsarinnet täiendada püsililledega ja sibullilledega nii, et oleks tagatud õitsemine ja nektaririkas toit tolmeldajatele kogu vegetatsiooniperioodi keskel aprillist oktoobri lõpuni.



MITMEKESISED MÄNGU- JA TEGEVUSALAD

Võistlustööga kavandatakse üle võistlusala ulatuslikud laste, noorte ja täiskasvanute mängu- ja tegevusalad, mis ei oleks lihtsalt lastemänguväljakud, vaid mitmekesise haljastusega erinevaid tegevusi pakkuvad alad erinevas vanuses elanikele.

Lisaks laste mänguväljakuinventarile ja noorte tegelusaladele (nt slack line, pingpongiplatsid jms) on ette nähtud ka väliruumi kujundamisel mõelda eakatele.

Maastikuarhitektid on viimasel ajal uurinud eakatele sobiva keskkonna kujundamist Eestis. Lähtudes teadlaste uuringutulemustest peaks inimene tulema nii oma kodus kui ka naabruskonnas iseseisvalt toime terve elukaare jooksul. Vahel võib ainult jalutuskäik pingini olla põhjus, miks kodust väljuda, veidi liikuda, näha teisi inimesi ja viibida värskes õhus. Vanemaealistele suunatud „mänguväljakutel“ võiks olla sotsiaalset suhtlust ja motoorikat ning sensoorseid tegevusi arendavaid vahendeid. Vanemaealiste praegu suunatud jõulinnakute objekte vanemad inimesed sageli kardavad ning ei saa aru, kuidas neid kasutada.



KOHTUMISPAIGAD

Roheliste telgede sees paikneb puhkeotsterbaline kergliiklusteede võrgustik, mille sõlmpunktidesse on kavandatud kohtumispaiad. Mitmeotstarbeline kohtumispaiadena käsitletakse kohti, kus asumis kulgeja saab korraks peatuda ja aja maha võtta. See annab võimaluse juhuslikeks ja ettekatsetud kohtumisteks vabas õhus ning loob mikrotasandi maamärgid, mille järgi asumis orienteeruda. Käesoleva võistlustöö kohtumispaiade paiknemine lähtub peamiselt kergliiklusteede võrgustikust ning on kavandatud oluliste kergliiklusteede ristumiskohtadesse, ilusa vaatega kohtadesse, väljakule või väiksematele haljasaladele. Kohtumispai ei pea olema kulukas rajatis. Olenevalt asukohast võib piisata ainult pingist ja valgustist. Vastavalt asukoha olulisusele võib sinna juurde lisada ka täiendavaid elemente nagu varjualune, astmestik, telefoni laadimise võimalus, veekraan, piknikulaud, väiksed mänguväljakuelemendid, täiendada haljastusega või kujundada see taskuparki vormis. Kohtumispaiad eraldavad ja rikastavad uuslamupiirkonna rohealasid.



KARLOVA TÜÜPI HOONETE LINNAAIANDUS

Kogukonnaaiad on aktiivsete linnakodanike algatusel loodud avatud linnaaiad, kus elanikud kasvatavad ise söödavaid taimi ja veedavad koos kasulikult vaba aega. Reeglina nende rajamist ja arendamist toetatakse nii rahaliste vahenditega esitatud taotluste alusel kui ka jooksva nõustamise kaudu (näiteks töötatakse välja juhendeid, jagatakse kasvatuskaste, tuuakse kastmivett jne). Aedade eest hoolitsevad elanikud koos ning see soodustab rohelist eluviisi ja toetab kogukonnatunnet. Lisaks aiandustegevusele peenarde ümber võib kogukonnaaedades korraldada erinevaid keskkonnahariduslikke kultuurisündmusi – talguid, kontserte, töötubasid ja loenguid. Linnaaianduse soodustamine mitmekesistaks kortermajade elanike vaba aja veetmise võimalusi, pakuks lisategevust pensionäridele ja väikelastega perekondadele, aitaks paremini hakkama saada endale toidu kasvatamisel ning ühtlasi suurendaks kortermajade rohealade liigirikkust ja ökoloogilist mitmekesisust.



KORTER- JA RIDAELAMUTE POOLPRIVAATNE HALJASTUS. TOIDUMETSAD

Korterelamutevahelisele suurematele avatud aladele kavandatakse toidumetsad, kus kasvavad peamiselt söödavad taimed. Toidumetsas leidub söödavate viljadega puid ja põõsaid (õunad, pirnid, ploomid, kirsid, sõstrad, vaarikad), pähklid (sarapuu), mahla tootmiseks vajalikud puud (kased, vahtrad), salatimaterjal, ürdid, maitse- ja ravimtaimi, pakud seente kasvatamiseks (austerservikud) jt söödavaid taimi. Toidusallu valitakse inimesele otseselt kasulikke taimi, sh söödavaid ja ravimtaimi, et pakkuda elanikele tasuta toitu ja tugevdada kogukonna suhteid. Samuti pakuvad toidumetsaliigid imetajatele, lindudele ja putukatele toitu.

Korterelamute ja ridaelamute haljasaladele näeme ette mitmekesisemat ja rindelist haljastust. Korterelamute jahutamiseks kuumalainete ajal kasutame ka vertikaalhaljastust ronitaimedega. Käesolev töö teeb ettepaneku suurendada korterelamuid ümbritsevate alade elurikkust. Muruplatside asemel näha ette harvemini niitmist vajavaid pindu ja lahendustes vähendada niidupinda madalate põõsaistutustega. Mitmekesistada haljastust – istutada juurde põõsaid, mis oma viljadega pakuvad toitu lindudele ja/või õitega nektarit putukatele.



JALGTEED

Võistlustöö lahenduse puhul analüüsiti tekkivaid jakäigusuundi ning jalgteede võrgustik planeeriti sujuvalt ja loogiliselt erinevate tegevustega platside ühendamiseks. Lisaks jalg- ja jalgrattateedele tekitati võistlusalale tervisespordiringid puiduhakkeradadena.

Läbi ala on planeeritud jalgratta- / rulluisu- (rula-)rada, et tagada maa-alalt läbi liikumise võimalus ning mitmekülgsem kasutus, (nt platside sillutis on rulatajatele ebamugav). Arvestatud on liikumispuuetega inimeste vajadustega. Paralleelselt jalgrattateega on kavandatud jalgteed.

Olulisemad jalakäigusuunad on kavandatud betoonkivisillutisega, jalgrattatee asfaltkatendiga. Väiksemad teerajad on kavandatud vett läbilaskva katendiga: graniitsõelmed või pinnasrajad.



VALGUSTUS JA VÄIKEVORMID

Kõik teed ja platsid on ette nähtud valgustada. Valgustus on lahendatud peamiselt kahte tüüpi valgustitega - 6 m kõrgused mastid, mille külge on kinnitatud suunatavad prozhektorid ning 1 m kõrgused pollarvalgustid. Prozhektoreid saab suunata üldvalguse andmiseks ning intensiivsemate valguslaikude tekitamiseks nt. mänguväljakutele ning kogunemisaladele. Pollarvalgustid valgustavad pinke ja teeradu, samuti saab nendega valgustada taimestust.

Täiendavalt on kasutuses efekt- ja dekoratiivvalgustus mille eesmärgiks on lahendada linnaehituslikult olulised paigad emotsionaalselt ja meeldejäävalt.

Valgustid ei tohi häirida valgusreostuse ega rägusega. Soovitatav valgustemperatuur 2500-3000 K.

Väikevormidest valitakse tooted eeldatavalt heatasemelise disainiga valdavalt Eesti tootjatelt (pingid, prügikastid, piknikuinventar, jalgrattahoidjad, veekraanid jne).



20.01.2023